

TEORIJA PRIVREDNOG RASTA - MALTUSOVA „ZAMKA“

THEORY OF ECONOMIC GROWTH- MALTHUS “TRAP”

Dragan Momirović¹, Ninoslav Erić²

Rezime

U radu se ukazuje na teoriju Maltusove „zamke“ prema kojoj je stanovništvo zarobljeno u preseku dva zakona. On je utvrdio da stanovništvo raste po geometrijskoj progresiji a proizvodnja hrane i drugih resursa po aritmetičkoj progresiji. Kako je zemlja fiksni proizvodni resurs sa ograničenom proizvodnjom hrane dalji rast stanovništva utiče na povećanje gladi, bolesti i ratova. Iako je teorija nastala skoro pre dva veka i zasnivala se isključivo na postulatima tog vremena, u kome je poljoprivreda bila osnovna grana razvoja, ona je i danas aktuelna. I pored velikog tehničko tehnološkog napretka u poljoprivredi, mnoge zemlje današnjice su upale u tzv. Maltusovu „zamku. Fiksne površine zemljišta i dodatne količine rada novorođenog stanovništva dovodi do zakona o opadajućim prinosima po jednom radniku. Uz to, nedovoljne količine kapitala uz nisku produktivnost u mnogim siromašnim zemljama utiču na stanovništvo da proizvodi hranu jedva za svoje potrebe a kamo li višak za tržište. U tim zemljama poljoprivredna proizvodnja ne može da prati rast stanovništva te dolazi do pojave gladi i povećane stope mortaliteta. Za razliku od njih, razvijene zemlje koje raspolažu velikim količinama kapitala stalno ulažu u razvoj novih tehničko tehnoloških inovacija u poljoprivredi, unapređuju agrotehničke mere i irigacione sisteme i na taj način višestruko povećavaju proizvodnju hrane. Time su one uspele da izbegnu opasnost od Maltusove „zamke“. Međutim, i nove tehnologije, agrotehničke mere i irigacioni sistemi nisu svemogućí. Uz dalji nekontrolisani rast stanovništva i fiksne površine zemljišta preta realna opasnost da i razvijene zemlje upadnu u Maltusovu „zamku“. Zbog toga, se već preduzimaju određene mere u borbi protiv ove potencijalne opasnosti u smislu planiranja porodice, ograničavanja rađanja broja dece, borbe protiv siromaštva, edukacije stanovništva, naseljavanjem nenaseljenih područja i slično.

Ključne reči: Maltusova „zamka“, stanovništvo, poljoprivreda, rast, kapital

---

¹ Fakultet za poslovno industrijski menadžment, Univerzitet Union, Beograd

² Skupština Opštine Čuprija

Summary

The paper presents the theory of Malthus ' trap ', according to which the population is trapped in the intersection of the two laws. He found that the population is growing at a geometric progression and the production of food and other resources by arithmetic progression. How is the land of fixed production resource with limited food production further population growth increases hunger, disease and war. Although the theory was created almost two centuries ago and was based solely on the principles of the time, where agriculture was the main source of development, it is done today. Despite the great technical and technological progress in agriculture, many countries today are the so-called inflammation. Malthus ' trap. Fixed surface area and volume of work add newborn population leads to the law of diminishing returns per worker. Insufficient capital with low productivity in many poor countries, affecting the population to produce food for their own needs hardly let alone a surplus for the market. In these countries, agricultural production cannot follow the growth of the population and leads to famines and increased mortality rates. In contrast, developed countries that have large amounts of capital are constantly investing in the development of new technical and technological innovations in agriculture, improved cultural practices and irrigation systems, and thus a multiple increase food production. This they managed to avoid the risk of Malthus ' trap '. However, new technologies, cultural practices and irrigation systems are not omnipotent. With further uncontrolled population growth and a fixed land area threatened by a real danger that the developed countries fall into Malthus ' trap '. Therefore, it has already taken some measures to combat this potential threat in terms of family planning, limiting the number of births of children, the fight against poverty, education, population, settling unpopulated areas and the like.

Keywords: Malthus'trap', population, agriculture, growth, capital

---